

กระทู้ถามที่ ๗๖๐ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ความเดือดร้อนของผู้ประกอบการที่จำเป็นต้องใช้งานอันมีลิขสิทธิ์

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ตามที่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น ถือเป็นการดีที่กฎหมายได้พิทักษ์สิทธิของเจ้าของสิทธิ์อย่างจริงจัง และทำให้เจ้าของสิทธิ์ไม่ถูกเอาเปรียบ แต่เนื่องจากการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนในส่วนของการอนุญาตให้สิทธิ์ในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ประชาชนผู้จำเป็นต้องใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ และต้องการจ่ายค่าตอบแทนอย่างถูกต้องไม่ได้รับความเป็นธรรม และเกิดความสับสนกล่าวคือ วิธีการจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้สิทธิ์เผยแพร่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค โดยเจ้าของสิทธิ์ได้กำหนดวิธีการจัดเก็บแบบการเหมาจ่าย และกำหนดราคาตามใจชอบ ผู้บริโภคไม่มีโอกาสเสนอวิธีการจัดเก็บที่น่าจะเป็นธรรมกว่า และไม่สามารถต่อรองราคากับเจ้าของสิทธิ์ได้ ทำให้เหมือนกับผู้บริโภคถูกมัดมือหรือบังคับซื้อ ภาครัฐควรจะทำการศึกษาวิธีการจัดเก็บที่เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายก่อน โดยอาจจะทำเป็นประชาพิจารณ์หรือตั้งคณะกรรมการขึ้นมาศึกษาก่อน แต่ยังไม่ได้ดำเนินการใดๆ เจ้าของสิทธิ์ก็ออกมาทำการจัดเก็บเองแล้ว ทำให้ผู้ประกอบการสับสน ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบสิทธิ์ว่าถูกต้องหรือไม่ องค์การจัดเก็บที่มีอยู่หลายองค์กรก็เข้ามาเก็บซ้ำซ้อนกัน จากปัญหาความคลุมเครือ ข้างต้นและบทลงโทษที่รุนแรงเพียงเปิดเพลงเผยแพร่ต่อสาธารณชนมีโทษสูงกว่าการข่มขืนคนตาย ทำให้เป็นช่องว่างของมิจฉาชีพ ดังนั้น เมื่อผู้ประกอบการกลัวความผิดและยอมตกลงประนีประนอมยอมความ โดยยอมเสียเงินเป็นจำนวนรายละเอียด ๒๕,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท จึงสร้างความเดือดร้อนให้ผู้ประกอบการอย่างแสนสาหัส เงินที่เก็บไปก็ไม่นำไปจ่ายแก่ครูปเพลงแต่อย่างใด ผู้ประกอบการบางรายต้องปิดกิจการรวมทั้งตัดหนี้ค่าเงินได้โต้ะ ดังนั้น จึงควรที่จะแยกโทษของการละเมิดลิขสิทธิ์ออกให้ชัดเจน โดยโทษของการทำซ้ำนั้นมีเจตนาละเมิดจริง แต่โทษของการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น ผู้ประกอบการฯ ไม่มีเจตนา เพียงแต่เกิดความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลจะพิจารณาให้คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) ใช้อำนาจเต็มตามในมาตรา ๕ (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) มาตรา ๒๕ (๑) (๒) (๕) มาตรา ๒๖ วรรคสอง

แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการควบคุมราคาค่าลิขสิทธิ์ให้เป็นธรรม ทั้งเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ใช้สิทธิ์ และให้โอกาสเจ้าของสิทธิ์รายอื่นๆ เลือกเก็บค่าลิขสิทธิ์ลงในสินค้า เพื่อให้เกิดการค้าเสรีไม่ผูกขาดการค้า และเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องมีผลงานเพลงให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้จะได้หรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

๒. ขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาการจับกุมดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในส่วนการเผยแพร่ต่อสาธารณชน และพิจารณาลดเงินค่าประกันตัวเหลือเท่ากับคดีละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับการค้า เพื่อให้ผู้ต้องหาสามารถประกันตัวเพื่อมาต่อสู้คดีจะได้หรือไม่ ขอทราบเหตุผลและรายละเอียดเพราะจากการที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีคำสั่งว่าคดีลิขสิทธิ์ไม่มีการยอมความในอนาคตจะมีคนถูกคุมขังเป็นจำนวนมาก

๓. ขอให้มีการตั้งคณะกรรมการ ๔ เพื่อศึกษาการเก็บค่าเผยแพร่ต่อสาธารณชนและพิจารณาทลงโทษที่รุนแรงว่าสมควรจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ประกอบการและป้องกันเหล่ามิจฉาชีพจะได้หรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
เปรมศักดิ์ เพียยุระ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย
จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๗๖๐ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง ความเดือดร้อนของผู้ประกอบการที่จำเป็นต้องใช้งานอันมีลิขสิทธิ์

ข้าพเจ้า พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และนายอดิศักดิ์ โพธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถามเรื่อง ความเดือดร้อนของผู้ประกอบการที่จำเป็นต้องใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งบัญญัติให้เจ้าของลิขสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียว มีสิทธิในการทำซ้ำตัดแปลงเผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่า และอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ ดังนั้น กลไกในการบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน อาทิ เช่น การเปิดเพลงในสถานที่ต่างๆ เจ้าของลิขสิทธิ์จึงเป็นผู้กำหนดเงื่อนไข วิธีการ และอัตราการจัดเก็บ ภาครัฐจึงไม่สามารถที่จะใช้มาตรการตามกฎหมายฉบับนี้ในการควบคุมการบริหารการจัดเก็บได้ กระทรวงพาณิชย์จึงได้นำพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาใช้ด้วยการออกประกาศกำหนดให้สิทธิในการเผยแพร่งานลิขสิทธิ์เพลงเพื่อการค้าเป็นบริการควบคุม มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ และให้ผู้ที่ประสงค์จะบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์แจ้งต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธิ และให้เจ้าของลิขสิทธิ์แจ้งคำตอบแทนในการอนุญาตให้เผยแพร่งานลิขสิทธิ์เพลงเพื่อการค้า ต่อคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ รวมทั้งให้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ภาครัฐสามารถควบคุมผู้ประกอบการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ได้ ซึ่งนับเป็นประกาศของคณะกรรมการ ฯ ฉบับแรกที่กำหนดเรื่องบริการควบคุม

นอกจากนี้ คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) ซึ่งมีอำนาจในการพิจารณากำหนดสินค้าควบคุมและบริการควบคุม ปัจจุบันได้กำหนดมาตรการเพื่อใช้กับสินค้าควบคุมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีหลักเกณฑ์กว้างๆ ในการพิจารณาดังต่อไปนี้ คือ

๑. เป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ
๒. เป็นสินค้าที่มีผู้ผลิต ผู้ขายน้อยราย
๓. เป็นสินค้าที่มีปริมาณขาดแคลนเป็นบางครั้ง

๔. เป็นสินค้าที่ใช้เป็นปัจจัยในการผลิตต่อเนื่อง
๕. เป็นสินค้าที่มีเทคนิคการผลิตหรือการลงทุนสูง หรือระบบครบวงจรส่งผลต่อผู้ผลิตรายใหม่ ทำให้เข้าสู่ตลาดได้ค่อนข้างยาก
๖. เป็นสินค้าที่ กกร. เห็นว่าอยู่ในภาวะไม่ปกติหรือถูกฉ้อฉล หรือภาวะอันตราย ควรมีการควบคุมราคาสินค้า

สำหรับในการพิจารณากำหนดให้สินค้าหรือบริการใดเป็นสินค้าหรือบริการควบคุม คณะกรรมการ ฯ จะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบในวงกว้าง และประโยชน์ของมหาชน เป็นสำคัญ และในการพิจารณาดังกล่าวย่อมต้องคำนึงถึงหลักการของระบบการค้าเสรีประชาธิปไตย อันเป็นหลักการสำคัญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ภาครัฐจะต้องให้การสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด ดังนั้น รัฐจึงไม่ควรเข้าไปแทรกแซงหรือควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นตามเศรษฐกิจ ซึ่งขณะนี้ กกร. ได้ประกาศให้นำตาลทรายเป็นสินค้าชนิดเดียวที่ควบคุมราคาสินค้า

ทั้งนี้ ภายหลังจากประกาศ กกร. มีผลใช้บังคับได้มีธุรกิจบริการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ ได้แจ้งข้อมูลต่อ กกร. และประกาศหนังสือพิมพ์แล้ว รวม ๕ ราย ดังนี้

๑. บริษัท ลิขสิทธิ์ดนตรี (ประเทศไทย) จำกัด เพลงที่จัดเก็บ (งานดนตรีกรรม) คือ เพลงไทย ๗,๐๐๐ เพลง และเพลงสากล ๑๐ ล้านเพลง
๒. บริษัท โฟโนไทร์ (ไทยแลนด์) จำกัด เพลงที่จัดเก็บ (งานสิ่งบันทึกเสียงและโสตทัศนวัสดุ) คือ เพลงสากล ประมาณ ๑๐ ล้านเพลง (๑,๓๐๐ ค่าย)
๓. บริษัท จีเอ็มเอ็ม มิวสิก พับลิชชิ่ง อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด เพลงที่จัดเก็บ (งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง และโสตทัศนวัสดุ) เพลงไทยของสมาชิกในเครือบริษัท แกรมมี่และนักแต่งเพลงรวม ๑๑,๐๘๑ เพลง
๔. บริษัท จัดเก็บลิขสิทธิ์ไทย จำกัด เพลงที่จัดเก็บ (งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง และโสตทัศนวัสดุ) เพลงไทยของสมาชิกสมาคมเทพและแผ่นเสียง - ไทย และนักแต่งเพลงรวม ๒๓,๘๘๘ เพลง
๕. บริษัท โฟร์เอส สตูดิโอ จำกัด เพลงที่จัดเก็บ (งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง และโสตทัศนวัสดุ) เพลงไทยของบริษัท รวม ๕๐๐ เพลง

อนึ่ง ขณะนี้ คณะกรรมการว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) อยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาพิจารณาเงื่อนไข วิธีการ การกำหนดต้นทุนและอัตราการจัดเก็บ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรม

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า ปัจจุบันสถานการณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการแพร่กระจายไปในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น ศูนย์การค้า ตลาดนัด หรือแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ มีการว่างงานของประชาชนสูง ทำให้เกิดปัญหาด้านการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น เช่น การลักลอบนำเข้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า การผลิต การจำหน่ายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาภายในประเทศ ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ หรือเพลงในรูปแบบวีดีโอ และซีดี รวมทั้งสินค้าปลอมและการเลียนเครื่องหมายการค้าของสินค้าที่จดทะเบียนถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศโดยตรง และในอนาคตมีแนวโน้มจะก่อเกิดปัญหามากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ จากปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าว ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้ที่สร้างสรรค์ผลงาน และผู้มีสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหลาย เนื่องจากต้องประสบปัญหาการขาดทุนจนถึงขั้นปิดกิจการในที่สุด จึงเป็นเหตุให้มีผู้ร้องเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นหากไม่มีกฎหมายที่จะดำเนินคดีต่อผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์สถานหนักและชัดเจนแล้ว ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาก็จะไม่สามารถแก้ไขได้ในที่สุด ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่ในการปราบปรามจับกุม ผู้กระทำความผิด และดำเนินคดีให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัดเท่านั้น แต่ปัญหาในเรื่องดังกล่าว กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจได้เข้าร่วมประชุมหารือ ซึ่งแจ้งกับคณะกรรมการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และองค์กรต่างๆ จำนวนหลายครั้ง และได้มีการร้องขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชะลอการจับกุมในเรื่องนี้ รวมถึงขอลดหลักประกันตัวผู้กระทำผิด ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาหารือกันถึงเรื่องดังกล่าว เห็นว่า การชะลอ การจับกุม ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่สามารถกระทำได้อีกเนื่องจากจะเข้าข่ายความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ แต่ก็ได้เคยมีหนังสือกำชับการปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความเป็นธรรมในเรื่องดังกล่าว ส่วนในเรื่องหลักประกันตัวผู้ถูกจับในข้อหาและฐานความผิดนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณากำหนดหลักประกันในการประกันตัวไว้จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งได้สั่งการให้ทุกหน่วยในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันแล้ว

นอกจากนี้จากการที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดให้ความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์นั้น เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัวและยอมความกันได้ทางคดี ซึ่งเป็นขั้นตอนกระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายที่เปิดโอกาสให้เจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ประกอบการตกลงยอมชดใช้ค่าเสียหายเพื่อยุติคดีโดยมิต้องดำเนินการทางศาลซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย แอบอ้างเป็นตัวแทนเจ้าของลิขสิทธิ์มาปราบปราม ดำเนินคดีแก่ผู้ประกอบการโดยเรียกค่ายอมความทางคดีในอัตราสูง จึงได้มีการเสนอให้แก้ไข

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้ความสำคัญฐานละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดทางอาญาที่ยอมความไม่ได้ และกระทรวงพาณิชย์โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้แก้ไขปัญหา โดยออกประกาศเรื่องการขึ้นทะเบียนตัวแทนผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เพื่อควบคุมตัวแทนผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดี และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจสอบข้อมูลความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และขอความร่วมมือสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเจ้าของสิทธิ ชะลอการปราบปราม จับกุมการละเมิดลิขสิทธิ์ในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อนออกประกาศของ กก. เพื่อจัดระบบการจัดเก็บค่าตอบแทนให้มีความชัดเจน อย่างไรก็ตาม หากต้องการขอให้ชะลอการปราบปรามอีกครั้ง ควรต้องขอความร่วมมือจากเจ้าของลิขสิทธิ์โดยตรง เนื่องจากสิทธิดังกล่าวเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์

คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้เคยจัดประชุมหารือ ๓ ฝ่าย คือ เจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาหลายครั้ง แต่ยังไม่สามารถตกลงหาข้อยุติอัตราค่าจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายได้ แต่อย่างไรก็ดีขณะนี้รัฐบาลโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ในเรื่องอัตราโทษการกระทำผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน และได้เพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องการบริหารจัดการเก็บค่าลิขสิทธิ์ หากพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว จะได้นำเสนอเข้าสู่กระบวนการทางนิติบัญญัติต่อไป